

ÜCRET GELİRLERİNDE BEYAN UYGULAMASI

Bu sirkülerimiz, ücret geliri elde eden kişilere yönelik kısa bir bilgi notu olup, Gelir İdaresi Başkanlığı 'nce hazırlanan ve internet sitesinde yayımlanan rehber/broşürlerinde ayrıntılı açıklamalar bulunmaktadır. Ayrıca, GİB internet sitesinde Hazır beyan uygulaması bulunmaktadır. Son dönemlerde ücret geliri yönünden kişilere Maliye İdaresinde mektuplar gönderildiği bilinmektedir.

Ücret gelirleri iki şekilde vergilendirilmektedir:

- Gerçek ücretler
- Diğer ücretler

1. GERÇEK ÜCRETLER

Ücret gelirlerinin vergilendirilmesinde ilke olarak gerçek usul kabul edilmiştir. Vergi, gelirin gerçek ve safi tutarı üzerinden alınmaktadır.

Ücretin Safi Tutarının Tespiti

Ücretin safi tutarı, işveren tarafından verilen nakit para ve aynı sağlanan yararlar toplamından (yani ücretin gayrisafi tutarından) belli indirimlerin yapılmasından sonra kalan miktardır.

Bu indirimler şunlardır:

- Emekli aidatı ve sosyal sigorta primleri,
- Sosyal güvenlik destekleme primi,
- İşsizlik sigortası primi,
- Hayat/şahıs sigorta primleri,
- OYAK ve benzeri kamu kurumlarınca yapılan yasal kesintiler,
- Sendikalara ödenen aidatlar (işçi ve memur sendikaları),
- Engellilik indirimi.

2022 yılında elde ettikleri ücret gelirleri nedeniyle beyanname vermek zorunda olanlar;

- Tek işverenden kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde eden ve ücret toplamı 880.000TL 'yi aşan ücretliler,
- Birden fazla işverenden kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde eden ücretlilerden, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı 70.000 TL'yi aşan ücretliler,
- Birden fazla işverenden kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde eden ücretlilerden, birinci işverenden aldıkları ücret geliri dâhil olmak üzere aldıkları ücretlerin toplamı 880.000 TL'yi aşan ücretliler,

- Tevkifata tabi ücret gelirleri 880.000TL aşan veya birden fazla işverenden ücret alan ve birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı 70.000,-TL yi aşan profesyonel spor yarışmaları ile basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerindeki yarışmaları yönetim spor hakemleri,
- Ücretlerini yabancı bir memleketteki işverenden doğrudan doğruya alan hizmet erbabı (istisna kapsamında olanlar hariç),
- İstisnadan faydalanmayan yabancı elçilik ve konsolosluk memur ve hizmetlileri,
- Hazine ve Maliye Bakanlığınca yıllık beyanname ile bildirilmesi gerekli görülen ücret ödemesi yapılanlar,
- Ücreti kesinti yoluyla vergilendirilmeyen yukarıda sayılanlar dışında kalan ücretliler.

Birden Fazla İşverenden Alınan Ücretler

Birden fazla işverenden tevkif yoluyla vergilendirilmiş ücret alan ve birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı (2022 yılı için bu tutar 70.000 TL'dir.) aşmayan mükelleflerin, tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücretleri yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir.

Tek işverenden kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde eden ve ücret toplamı 880.000TL 'yi aşmayan ücretliler, tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücretleri için yıllık beyanname vermeyecekler.

Ancak, birden sonraki işverenden alınan tevkifata tabi ücretlerin toplamı 70.000 TL'yi aşması durumunda(Birden fazla işverenden kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde eden ücretlilerden, birinci işverenden aldıkları ücret geliri dâhil olmak üzere aldıkları ücretlerin toplamı 880.000 TL'yi aşan ücretliler), ücretlerin tamamı (ilk işverenden alınan ücret de dâhil olmak üzere) yıllık beyannameye dâhil edilecektir. Birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı ücretli tarafından serbestçe belirlenecektir.

Gayrisafi ücret tutarından yukarıda “**Ücretin Safi Tutarının Tespiti**” bölümünde yer alan indirimler yapıldıktan sonra bulunan gerçek safi tutarı üzerinden engellik indirimi düşülmesi sonrasında bulunan vergi matrahının ücret gelirinin beyan sınırı olan 2022 yılı için belirlenen 70.000 TL aşip aşmadığının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir. Diğer bir ifade ile tercih edilen birinci ücretten sonraki ücretlerin gelir vergisi matrahları toplamı; 70.000,-TL olarak beyan sınırında dikkate alınacaktır.

Örnek verilir ise;

Birinci işverenden alınan ücret (gayrisafi ücret)	100.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret (gayrisafi ücret)	82.000 TL
Üçüncü işverenden alınan ücret (gayrisafi ücret)	60.000 TL
Ücret toplamları	242.000 TL

İkinci derece engelliler için indirim tutarı (1.170 X 12=) 14.040 TL

Mükellefin birinci işveren olarak 100.000 TL ücret aldığı işvereni seçmesi durumunda, diğer işverenlerden aldığı ücret toplamının 2022 yılı beyanname verme sınırı olan 70.000 TL ile kıyaslamasında; gayrisafi ücret tutarlarından “**Ücretin Safi Tutarının Tespiti**” bölümünde belirtilen %14 sigorta primi ve % 1 işsizlik sigortası primi toplamı olan % 15 oranı uygulanarak sigorta kesintisi yapılacaktır.

Ayrıca, gayrisafi ücret tutarından yıllık engellilik indirimi tutarının da düşülmesi gerekmektedir.

İkinci ücret gayrisafi tutarı ;82.000 – 12.300(%15 sgk prim kesintisi) = 69.700 TL
Üçüncü ücret gayrisafi tutarı ;60.000 – 9.000(%15 sgk prim kesintisi) = 51.000 TL

Engellilik indirimi tutarı = 1.170 X 12 = 14.040 TL

69.700 + 51.000 = 120.700 – 14.040 = **106.660 TL**

Buna göre, birden sonraki işverenlerden alınan ücret toplamı 106.660 TL ücret beyan sınırı olan 70.000 TL’yi aştığı için birinci işverenden elde ettiği ücret de dâhil olmak üzere 242.000 TL beyan edilecektir.

Yıllık Beyannameye Dâhil Edilen Gelirlerden Yapılacak İndirimler

Ücret gelirine ilişkin verilecek gelir vergisi beyannamesinde vergi matrahının tespitinde bildirilecek gelirlerden aşağıdaki indirimler yapılabilir:

1. Hayat/şahıs sigorta primleri,(matrahın %15’i ve yıllık asgari ücretin toplamı ile sınırlı)
2. Eğitim ve sağlık harcamaları,(matrahın %10 ile sınırlı)
3. Engellilik indirimi (Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan hizmet erbabı da yararlanır.),
4. Beyan edilecek gelirden sınırlı olarak indirilebilecek bağış ve yardımlar ile tamamı indirilebilecek bağış ve yardımlar,
5. Sponsorluk harcamaları,
6. Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına yapılan ayni ve nakdi bağışlar,
7. İktisadi işletmeleri hariç, Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımlar,
8. Bireysel katılım yatırımcısı indirimi,
9. Diğer kanunlara göre tamamı indirilecek bağış ve yardımlar.

Gerçek Ücret Gelirinin Beyanı Ve Verginin Ödenme Zamanı

2022 yılında elde edilen ücret gelirlerine ilişkin olarak 31.03.2023 tarihine kadar verilecek yıllık gelir vergisi beyannameleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, Mart ve Temmuz aylarında iki eşit taksit olmak üzere;

- Birinci taksitin damga vergisi ile birlikte 31 Mart 2023 tarihine kadar,
 - İkinci taksitin ise 31 Temmuz 2023 tarihine kadar,
- ödenmesi gerekmektedir.

2. DİĞER ÜCRETLER

Gelir Vergisi Kanunu'nda diğer ücretli kapsamında sayılan hizmet erbapları şöyledir:

- Kazançları basit usulde tespit edilen ticaret erbabı yanında çalışanlar,
- Özel hizmetlerde çalışan şoförler,
- Özel inşaat sahiplerinin ücretle çalıştırdığı inşaat işçileri,
- Gayrimenkul sermaye iradı sahibi yanında çalışanlar,

193 sayılı Kanununun 64 üncü maddesinin yürürlükten kaldırılması nedeniyle, bu kapsamda bulunan hizmet erbabının vergi karnesi almasına ve karnesini vergi dairesine ibraz ederek vergilerini tarh ve tahakkuk ettirmesine gerek bulunmamaktadır.

Bu kapsamda olanların 1/1/2022 tarihinden itibaren elde ettikleri tevkif suretiyle vergilendirilmemiş ücret gelirleri Kanunun genel hükümlerine tabi olacaktır.

• 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (18) numaralı bendi uyarınca, bu kapsamda bulunan hizmet erbabının 1/1/2022 tarihinden itibaren elde ettiği ücret gelirlerine ilişkin matrahlarının, asgari ücretin yıllık gelir vergisi matrahını aşmaması halinde, istisna kapsamına giren bu ücretleri için yıllık beyanname verilmeyecektir.

• Hizmet erbabının elde ettiği ücret gelirlerinin, istisna tutarını aşması halinde ise elde edilen ücret gelirinin tamamı yıllık gelir vergisi beyanamesi ile beyan edilecek ve hesaplanan gelir vergisinden asgari ücret üzerinden hesaplanan yıllık gelir vergisi mahsup edilerek ödenecek vergi hesaplanacaktır.

3. GELİR VERGİSİ TARİFESİ

Ücret Gelirlerine Uygulanacak Gelir Vergisi Tarifesi

32.000.-	T. liraya kadar					%15
70.000.-	T. liranın	32.000.-	T. lirası için	4.800.-	fazlası için	%20
250.000.-	T. liranın	70.000.-	T. lirası için	12.400.-	fazlası için	%27
880.000.-	T. liranın	250.000.-	T. lirası için	61.000.-	fazlası için	%35
880.000.-	T. lirasından fazlasının 880.000.- TL' sı için			281.500.-	fazlası için	%40

Ücret Dışı Gelirlere Uygulanacak Gelir Vergisi Tarifesi

32.000.-	T. liraya kadar					%15
70.000.-	T. liranın	32.000.-	T. lirası için	4.800.-	fazlası için	%20
170.000.-	T. liranın	70.000.-	T. lirası için	12.400.-	fazlası için	%27
880.000.-	T. liranın	170.000.-	T. lirası için	39.400.-	fazlası için	%35
880.000.-	T. lirasından fazlasının 880.000.- TL' sı için			287.900.-	fazlası için	%40

oranında vergilendirilir.

Saygılarımızla...